

SÜT a NAP

írta: FOLÓP ILONA

— Mit szólnak hozzá? — mondják a filmiparban és környékén élő magyarok egymásnak. Ez azt jelenti, hogy Hollywoodon magyar szenzáció van.

— What do you say to it? — mondják a filmiparban és környékén élő amerikaiak egymásnak ugyanerre az esetre vonatkozólag, tehát magyar vonatkozású általános érdekű szenzációról van szó.

Szenzációk mindig vannak Hollywoodon. Egyszer egy váratlanul, egyszer egy váratlanul házasság. A nagy csillag ügynököt cserél... Az egyik nagy studio első három dmenziós képe olyan rossz, hogy csak árthat az új divatnak... Ilyenek azok a szenzációk, amikről mindenki beszél legalább is három napig, s ami pillanatnyilag eltörpíti a világ politikai szenzációit. De a jelenlegi szenzáció érdekesebb és izgalmasabb a szokottnál.

Kertész Mihály megváltik a Warner Brothers Studiótól. Erről beszél ma mindenki Hollywoodon. S még talán tovább is, mint három napig.

Az történt az újságok első oldalas és nagycim-betűs híradása szerint, hogy a studio le akarta venni Kertész fizetését, még pedig 50 százalékkal. Vagyis a felére. S az történt, hogy Kertész ezt az ajánlatot nem fogadta el. Tehát vége a barátságának.

Kertész 26 évvel ezelőtt jött ki Hollywoodra, a Warner Brother Studio szerződtette le még Európában. Azóta is ott dolgozik. Soha más studioban nem csinált filmet és még kölcsön sem adták, mint ahogy a studio legnagyobb rendezőket sohasem adják kölcsön. Feltétlenül tárgyaznak rá, mert tudják, hogy kitűnő filmet csinál s pénzügyileg is fontos, hogy ez a kitűnő film Kertész — Michael Curtiz — nevével csak a Warnerék studiojából kerüljön ki. Kertész szerződése még két esztendőre van érvényben, az is lehet, hogy erre az időre járó fizetését ki kell most egyszerre fizetni, vagy egészben, vagy közös megállapodás szerint méltányos, tehát valamivel kisebb összegben. S Kertésznek az általa készített filmek jövedelme után bizonyos százalék is jár a haszonból.

Anyagi szempontból nem kell híres magyar rendezőket sajnálni, mert hogy vagyonából meg tud élni keveset nélkül is örök életére, az biztos. Még akkor is ha száz éves koráig él. Ami valószínű is. Nem tudom pontosan, de Kertésznek az utolsó években a részvédesen kívül volt körülbelül 78000 dollár a fizetése. Szóval is kihrom, nehogy sajtójábanak tűnjék fel a három zero: hét-nyolcezer dollár. Hetenkint. Ötvenkét héten át évente. Ez rengeteg, majdnem elképzelhetetlenül sok pénz még akkor is, ha az adó, ügynöki jutalék s más foglalkozással járó kiadások le is veszik ennek az összegnek mondjuk, a háromnegyed részét. Még mindig marad vagy 2500 dollár hetenkint. Ami évi százezer dollárnál több. Bizonyos is, hogy nem azért utasította vissza a fizetés levágást, mert a feléből nem tudna megélni, hanem elvi kérdést csinált a dologból. A büszkeségére, maga a bizárságra ment az az ajánlat.

Valószínű, hogy Kertész azt tartja, Warnerék hálátlanul viselkedtek vele ezzel az ajánlattal, mert hiszen rengeteg millió kereset nekik a filmjeivel. S az is valószínű, hogy Warnerék tartják hálátlannak Kertészt, aki szintén megkeresett néhány milliót ebben a studioban. A két elmélet között csak az a különbség, hogy a Warnerék nem sok olyan rendezőt találhatnak, aki évről évre tucatjával gyártja nekik a legkitűnőbb — és ezzel együtt a leg-

jobban jövedelmező-filmeket, viszont Kertész bármelyik napon talál annyi filmvállalatot, amennyi épen van, amely szívesen és boldogan fizeti meg ugyanazt a fizetést. Mert jó üzlet.

Nem kétséges, hogy Kertész nem lesz sokáig munkanélküli és hogy a studiok mohó kézzel fognak kapni rajta, ami aztán a legfontosabb is, mert Kertész nem tudna munka nélkül élni még felévig sem. Munka-mánia-kus, elmondhatóan energia él benne s ez az évek mulásával nem csökken. Filmrendezés nélkül neki nem lenne élet az élet, mindegy mekkora birtok és milyen óriási pénzösszeg áll mögötte. Neki nem pénz kell és nem biztonság az ugynevezett öreg napokra. Neki munka kell, mert sose lesz olyan idő, hogy ráfanyalodjon a pihenésre. Nem is tudja ezt a mesterséget.

Találgatják az emberek, hogy mi történhetett. A Warneréknek sincs szükségük spórolásra, legalább is nem legkitűnőbb és legrégebb rendezőjükkel kapcsolatban. S nagy studiok rendszerint úgy szoktak spórolni, hogy elküldenek egy tucat gépirólányt, lecsökkenik a studio-rendőrök számát s elküldik a legkisebb fizetésű írókat vagy rendezőket.

De az bizonyos, hogy valami készül a Warner Studióban. Az újságok híreiből azt lehet következtetni, — de még nem tudni bizonyosan — hogy ez a valami television lesz. Arról is pletykálnak, hogy teljesen abbahagyják a mozik számára ké-

sztendő filmek gyártását, s teljes erővel neki mennek a televízió filmeknek. Persze ezzel kapcsolatban aztán meg kell reformálni az egész televíziót, s arról is szó van, hogy a Warnerék fogják a televízió előfizetéses alapra helyezni. Néhány millió kell ugyan ehhez az átszervezéshez, de ezek a milliók busásan és gyorsan megtérülhetnek.

Ez esetben a televízió készülékek lesznek ingyenes programok, úgy mint jelenleg, amit hirdetők pénzén készítettek s persze maradnak hirdetésekkel teleszórva, de lesznek filmek hirdetés nélkül, amelyekre a közönség előfizethet, vagy megrendelheti a telefon — esetleg más ilyen — vállalatot keresztül. Javi számlája terhére. Ugy mint egy telefonbeszélgetést.

Ez megszámlálatlan milliókat jövedelmezne a filmek után, mert a sok milliós televízió közönség előfizetése pár hét alatt behozná egy film előnevezési költségét és hasznát, míg a filmvállalatoknak jelenleg évekig kell várniuk, amíg az önköltség befolyik a mozi-színházaktól.

Megint új korszak következik Hollywoodon, mint már annyiszor és ugylátszik ennek az új korszaknak előjele az, ami a Warnerék és Kertész Mihály között történik. Mert televíziós filmekhez nincs szükség legnagyobb fizetésű és legkitűnőbb rendezőkhöz. Ezek maradnak a 3 dimenziós filmeknél.

De hát — mivel Hollywoodról van szó — ez is bizonytalan. Ki tudja, mit jelent ez a váratlan és szenzációs eset... ki tudja mi történt a filmstudiok függőnye mögött, ami sok esetben már a vasfüggöny kegyetlenségével és érthetlenségével vetekedik. Itt aztán minden lehetőséges.

1953 519